

Het licht tussen onze vingers

Benny Lindelauf

Het licht tussen onze vingers

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2026

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2026 Benny Lindelauf

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaan-
de schriftelijke toestemming van Em. Querido's Uitgeverij BV,
Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam. Ook tekst- en data-
mining van deze uitgave is niet toegestaan zonder
schriftelijke toestemming van de uitgeverij.

Omslag Brigitte Slangen
Omslagbeeld Den Reader/Arcangel Images
Foto auteur Guido Bosua
Binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk

ISBN 978 90 253 2083 6 / NUR 301
www.querido.nl

Er hangt een man ondersteboven in een eik. Zijn linkervoet zit muurvast geklemd in een vork van twee takken. Hoe hij in die boom is terechtgekomen en waarom hij ondersteboven hangt, weet hij niet. In zijn armen draagt hij een vogel, een uit de kluiten gewassen kuiken. Het heeft nog nestveertjes. Het kuiken is dood. Hij weet evenmin hoe het is gestorven of waarom het in zijn armen ligt. Als puntje bij paaltje komt, weet hij bitter weinig.

De voet zit klem, zoveel is zeker. Dat is zowel een zorg als een geruststelling. Zolang de voet klem zit, kan hij niet vallen. Als hij valt zal hij ruim twaalf meter lager gespiesd worden op de punten van een gietijzeren hek. Dat lijkt hem geen goede zaak. Aan de andere kant weet hij niet hoelang een mens ondersteboven in een eik kan hangen voordat het brein daarvan onherroepelijke schade ondervindt.

Hij probeert nogmaals te begrijpen hoe hij hier is terechtgekomen. Er komt een vraag in zijn hoofd op. 'Vraag me hoeveel kinderen ik heb.' Het lijkt een on-

belangrijke vraag in deze situatie en hij weet ook niet aan wie die gericht is, maar hij kan niet te kritisch zijn. Wil hij erachter komen waarom hij hier hangt, ondersteboven in een eik op ruim twaalf meter van de grond, dan is elke aanwijzing van belang.

I

Als een leerling hem weleens vroeg of hij kinderen had, zei hij meestal 'geen' of 'één'. Had hij een goeie dag, dan één. Had hij een slechte dag, dan geen. Een slechte dag was als zijn dochter al weken niets van zich had laten horen. Of dat ze wel iets van zich liet horen, maar het weer eens was uitgelopen op een ruzie tussen haar en zijn vrouw.

Het was natuurlijk allebei een leugen.

Soms stelde hij zich voor dat hij de waarheid zou zeggen.

'Ik heb twee kinderen.'

Of nee: 'Ik had twee kinderen.'

Dat hij zou zeggen: 'Ik had twee kinderen, maar eentje is opgevreten door haar eigen woede en de ander door een berg.'

Hij stelde zich voor hoe de leerling naar hem zou kijken. Hoe hij via de oogspiegel diens ogen zou vin-

den en daarin schrik of verbijstering zou lezen. En hoe hij daarna kalm zou zeggen: 'Terugschakelen als-tublieft, die rotonde wordt er niet veiliger op als u er in z'n drie overheen jakkert.'

2

Alles begon een halfjaar eerder. Een leerling met schakelangst. De leerling, een nerveuze man van zesenveertig, had al veertig dubbele lessen gehad en nog behandelde hij de versnellingspook alsof die in brand stond. Walter koos een dynamische route. De Steurweg had zeven rotondes, twee gelijkwaardige kruispunten en ging vervolgens over in de provinciale weg met vijf stoplichten. De eerste rotondes gingen goed, al reed de man nog steeds te stoterig. Hij schakelde op tijd, maar bij de derde rotonde nam hij te veel gas terug, de Subaru sputterde de bocht in en sloeg vervolgens af.

Walter greep resoluut in. Hij startte de motor opnieuw en nam de eerste afslag, de Bachstraat, waar overdag veel vrije parkeerplekken waren.

De handen van de man trilden op het stuur.

Leerlingen kon je het best beschouwen als niet al te snuggere honden. Je corrigeerde het slechte gedrag, beloonde het goede. Walter pakte zijn blocnote, legde hem op zijn knieën en tekende de rotonde na. Visuele informatie bleef beter hangen dan verbale of schriftelijke.

Toen gebeurde het. De cirkel die de rotonde moest voorstellen dijde plotseling uit. In eerste instantie weet hij het aan lijn 9 die hier langskwam, oude rails die een iets te krappe bocht maakten waar de tram schokkend doorheen trok, maar toen hij in zijn achteruitkijkspiegel keek zag hij dat de trambaan leeg was. Toen pas realiseerde hij zich dat het door zijn been kwam. Het zoemde. Zo voelde het. Het zoemde als een mobiel in de trilstand. Hij spande en ontspande zijn voet, maar het hielp niet. Het zoemen werd trillen. Hij loste het op door de blocnote op het dashboard te leggen en daar verder te tekenen.

Anderhalve week later draaide een andere leerling bij het achteruitparkeren te scherp in, zodat de Subaru een Citroën C-Métisse dreigde te schampen. Walter remde en nam het over. Hij vroeg de leerling te observeren hoe hij het deed. Hij zette de auto in zijn achteruit, liet de koppeling opkomen en wilde soepel indraaien toen het rechterbeen opnieuw begon te trillen en daarna te schokken. De Subaru reed hordend en stotend achteruit. De leerling zat zo ingespannen te kijken dat hij het niet merkte.

De derde keer kostte het hem en zijn leerling (opnieuw de nerveuze man van zesenvieftig) haast het leven. Bij het invoegen op de snelweg op een van de drukste punten haalde Walters rechterbeen plotseling met een verbijsterende kracht uit, snel roffelend, spastisch. De voet kwam met volle kracht op het rempedaal terecht, terwijl achter hem een vrachtwagen met grote snelheid naderde. Die kon net op tijd uitwijken, raasde vervolgens rakelings en wild toete-

rend langs, terwijl de Subaru slipte en met een haast elegante halve draai op een fractie afstand van de vangrail tot stilstand kwam en de airbags opbolden.

3

‘Dyskinesie,’ zei de internist. ‘Komt vaak bij parkinsonpatiënten voor.’

Er was een neurologisch onderzoek geweest. Zijn hart was onderzocht. Hij had bloed afgegeven.

‘Parkinson,’ zei Walter. Hij dacht even na. ‘Ik heb párkinson?’

De internist schudde zijn hoofd. ‘Ik zou eerder zeggen dat het spanningen zijn.’

‘Dus het zit tussen de oren.’

‘In feite zit zo ongeveer alles tussen de oren,’ zei de internist.

Een week later kreeg hij een oproep van de bedrijfsarts. Die bekeek het verslag van de internist, onderzocht Walter, sloeg met een hamertje op zijn knie en liet hem letters lezen. Tot zijn voldoening kon hij zelfs de onderste rij lezen.

‘Het lijkt me een intensief beroep,’ zei ze toen ze weer aan tafel zaten. ‘Hoelang doet u dit al?’

‘Dertig jaar.’

De bedrijfsarts humde. Het was een hum als motorolie. Voordat Walter het doorhad, vertelde hij dat hij altijd de bijzondere gevallen kreeg: de angsthazen,

de betweters, de puisterige jochies die het gaspedaal als hun grootste vriend zagen. Hij vertelde over de vrouw die alleen de snelweg op durfde als ze heel hard schreeuwde. Hij vertelde dat hij die klanten niet voor niks kreeg. Dat hij bij de rijsschool bekendstond als het Ijsblok.

‘Hebt u zelf een verklaring voor de spasmen?’

De vraag ergerde Walter. Ten eerste werd zij en niet hij betaald om de diagnose te stellen. Ten tweede kon hij zich niet voorstellen dat als er al een verklaring zou zijn (wat niet zo was, hij geloofde niet in een verklaring, hooguit dat zijn lichaam tijdelijk niet functioneerde op de wijze waarop het hoorde te functioneren, zoals buikkrampen bij een buikgriep), zij zijn visie in de evaluatie zou meenemen. Tijdverspilling was het, niet meer en niet minder.

‘Ik ben zelf met de auto hiernaartoe komen rijden,’ zei hij triomfantelijk.

De bedrijfsarts antwoordde dat Walters dyskinesie hoogstwaarschijnlijk het gevolg was van werkgerelateerde spanningen. Dat het goed mogelijk was dat hij in een privésituatie zonder gevaar kon autorijden, maar dat het in een lessituatie niet viel uit te sluiten dat hij opnieuw een aanval zou krijgen.

Walter wachtte tot ze hem medicatie zou voorschrijven. Toen ze dat niet deed, vroeg hij er zelf om. De bedrijfsarts schudde spijtig maar beslist haar hoofd. ‘Er bestaat inderdaad kalmerende medicatie. Maar daarmee kunt u niet achter het stuur kruipen. Het lijkt me verstandig dat u een time-out neemt.’

‘Sorry?’

‘Ter ontspanning. Om op andere gedachten te komen.’

‘Ik hoef geen andere gedachten,’ zei Walter.

Ze klikte zijn dossier weg en sloot het scherm af.

‘Is het niet uw taak om mensen aan het werk te houden?’ vroeg hij.

‘Niet ten koste van uw eigen veiligheid,’ zei ze. ‘Of die van anderen. Als u bakker was geweest of boekhouder zou zo’n spastisch been lastig zijn, maar overkomelijk. Maar in uw beroep...’ Ze kwam overeind. Stak gedecideerd haar hand uit. ‘Zoekt u een hobby. Iets prikkelarms. Wandelen, fietsen, tuinieren. Het zou me niets verbazen als uw klacht dan te zijner tijd vanzelf verdwijnt. Ik zie u graag over een halfjaar terug.’

Hij vroeg of hij een andere arts kon spreken.

Ze glimlachte.

Hij belde de rijschool. Die zeiden dat het hun speet. Ze konden het risico niet lopen. ‘Wat als het weer gebeurt, Walter?’

‘Maar het gebeurt niet weer,’ zei Walter, en hij hoorde zelf hoe dreinerig hij klonk. ‘Ik heb de afgelopen tijd gewoon gereden en er gebeurde niks. Níks.’

Ze zeiden dat hij maar beter de tijd kon nemen. Dat er genoeg instructeurs waren die dolblij zouden zijn met een time-out. Even uit de ratrace.

4

Hij had zijn vrouw natuurlijk niets verteld. Niet van het been, niet van de zwabberrotonde, het hortstoterige achteruitrijden en al helemaal niet van het bijna-ongeluk of het feit dat hij voor een halfjaar zijn beroep niet meer mocht uitoefenen. Nettie zou zich alleen maar onnodig zorgen maken. Dus was hij de afgelopen twee weken elke ochtend zoals altijd om halfzeven opgestaan, had zijn brood gesmeerd, koffiegedronken. Tegen de tijd dat Nettie naar beneden kwam had hij zijn autosleutels en de lesmap gepakt. Hij kuste haar gedag, startte de Subaru en was weggereden, precies zoals hij dat de afgelopen dertig jaar had gedaan.

De eerste dagen reed hij de vertrouwde routes. En al zat hij nu zelf achter het stuur, bij de gelijkwaardige kruisingen gleden zijn ogen toch automatisch naar de oogspiegel. Er waren echter geen ogen die hij in de gaten kon houden, er was geen paniek die hij moest bezweren ('Koppeling rustig laten opkomen, het is niet het pedaal van een prullenbak'), geen bravoure die moest worden ingedrukt ('We hebben het hier over een machine die honderd keer sterker is dan jij bent, vriend'). De Subaru leek drie keer groter dan normaal.

'Een plan hebben,' mompelde Walter. 'Ronde zien en dan...? Precies! Ruim kijken. Terugschakelen. Nu de koppeling weer rustig op laten komen. Juist! Terug naar de twee. Denk aan je plan. Wat is je focus?'

Als je geen plan of focus hebt en je wil rondjes draaien, kun je beter in een draaimolen gaan zitten.'

Hij had het idee dat hij zijn prikkelarme bestaan goed aanpakte, tot zijn oog op een ochtend op het klokje van het dashboard viel en hij zag dat er pas drieëndertig minuten waren verstreken. Naast hem, op de baan voor rechtsaf, zat een vrouw hem fronsend aan te kijken, terwijl hij zijn imaginaire leerling de les las.

Natuurlijk hield zijn rechterbeen zich koest.

Ter hoogte van het industrieterrein nam hij afslag 39, parkeerde de auto naast een kleine wei tussen de wolkenkrabbers. Een pony, dik in de wintervacht, tilde zijn hoofd belangstellend op en staarde hem aan. Hij liep de voetgangersbrug op, bleef halverwege staan en keek naar het verkeer dat onder hem door raasde. Het was half februari. Hoewel de populieren langs de snelweg kaal waren en de lente nog ver weg was, woei er een wind die op het eerste gevoel zacht aandeed, maar die een ijskoude ondertoon achterliet in zijn nek. Aan de rechterzijde was de snelweg deels afgezet. Wegarbeiders waren bezig een groot plaatsnamenbord te vervangen. Hun gele helmen contrasteerden sterk met het blauw van het bord.

Hij had zich nog nooit zo buitenspel voelen staan.

5

De advertentie hing in de supermarkt.

VRIJWILLIGERS GEZOCHT VOOR BUITENWERK
OP HOGE WIEKEN.

Het eerste wat hij zag, waren de hoge houten palen die net boven de bomen van het bos uitstaken. Daarop waren ronde plateaus bevestigd, omlijst met recht-opstaande houten pinnen. Op de een of andere manier deden ze hem denken aan gigantische aardappelstampers.

Hoge Wieken lag op een vrijgemaakte plek midden in een bos. Het kleine landgoed bestond uit een oude boerderij met kale plekken in het strooien dak. Ernaast bevond zich een enorme eik, die zijn indrukwekkende kroon uitspreidde. Aan de westzijde lag een grote loods, met in het verlengde daarvan een klein gebouw met een puntdak. Op een houten bord had iemand in schoonschrijffletters EDUCATIECENTRUM geschreven.

Buiten stond een stapel kratten met knuffeldiertjes, gele, fluffige bolletjes, kuikentjes met oranje rubberen pootjes die grappig en aandoenlijk aandeden, totdat Walter zag dat er tientallen vliegen over de knuffeltjes kropen.

‘Eendagskuikens,’ zei de man die kwam aanlopen. ‘Ooievaars eten natuurlijk geen speculaasjes.’ Hij stak zijn hand uit. ‘Leen.’

Er vloog een ooievaar over, die op het dak van het educatiecentrum landde. Hij begroette klepperend

een tweede ooievaar die ook kwam aanzeilen. Ze wierpen een blik op de dode eendagskuikens en klepperden, om en om, de koppen in de lange nekken geworpen. Leen pakte twee kuikentjes en slingerde ze het dak op.

‘Het buitenwerk?’ vroeg Walter.

Voor hij het goed en wel doorhad stond hij samen met een andere man brandnetels uit te trekken bij een ondiep betonnen bassin dat midden in een grote wei vol met die aardappelstampers stond. Het veld was omheind met een houten hekwerk dat met ijzeren gaas was bespannen. Ida, de vrouw van Leen, had Walter naar de loods meegenomen en hem werkhandschoenen en regenlaarzen in zijn handen geduwd, en een regenbroek, die bij elke stap als een petticoat ruiste. ‘Anders krijg ik straks op mijn kop van je vrouw dat je er als een grafdelver uitziet.’

Zodra Walter en de man door het toegangshek kwamen, vlogen de ooievaars op. Aan het uiteinde van het terrein landden ze weer. Het waren er een stuk of vijf. Ze stonden dicht op elkaar. Wantrouwig tuurden ze naar Walter en de man.

‘Is dit hele opvangcentrum voor vijf ooievaars?’ vroeg Walter. Het leek hem wat overdreven.

De man schudde zijn hoofd. ‘Dit zijn de overblijvers. Vijfentwintig in totaal. Maar in de lente, als de trekkers terugkomen, zijn het er wel tweehonderd.’

De brandnetels kwamen makkelijk los. De winter was tot nu toe verbazend zacht geweest, op de eerste week van december na. De regen van de afgelopen dagen had de grond aan de bovenlaag doordrenkt.

De meeste brandnetels trok hij met wortel en al uit de grond. Het was een wonderlijk bevredigende bezigheid: vooroverbuigen, de netels met beide handen omklemmen en met een korte ruk de wortels voelen loslaten, alleen het fijnmazige kantwerk van de fijnste wortels – wit, dradig – bleef in de aarde achter. De geur van vochtige aarde, die zich gewonnen gaf, die moest buigen voor de kracht van één mens, de aarde die moest loslaten wat het uit alle macht wilde behouden.

6

‘Je bent het vierde aanbod toch niet vergeten?’ vroeg Nettie die namiddag, toen hij nog maar net was thuisgekomen. Ze had haar jas al aan, de handschoenen in haar hand.

‘Nee, natuurlijk niet,’ zei hij, terwijl hij zijn jas, die hij net had neergelegd, weer oppakte. Het was niet zozeer vergeten. Eerder had hij eromheen gedacht, een vaardigheid die hij in de afgelopen jaren steeds beter onder de knie had gekregen.

Het vierde aanbod lag in West. Een vrolijk geel geschilderd flatblok uit de jaren negentig. Kleinschalige bouw, vier verdiepingen met ruime balkons.

‘Maar wel op het noorden,’ zei Walter. ‘Dus veel zon heb je er niet.’

‘Laten we het op zijn minst een kans geven,’ zei Nettie.

Ze klikte de veiligheidsriem los en stapte uit. Ze stak een gazon over waarop een roze kinderfietsje lag. Er zat iets nadrukkelijk goedgehumtsts in haar manier van lopen. Ze wees naar de deurbellen en naar iets wat op een intercom leek. ‘Een echte intercom, Walter! Zie je dat?’

De trap in het portaal rook gronderig. Het zou hem niet verbazen als er een vochtprobleem was. Nettie liep voor hem de betonnen treden omhoog, terwijl ze met diezelfde nadrukkelijke goedgehumtstheid naar de bakstenen muur keek. Het naambordje op de deur was al verwijderd. Je zag alleen nog de twee schroefgaatjes naast het nummer. Nadat Walter de sleutel in het slot had gestoken en de eveneens geel geschilderde voordeur had geopend, liet hij hem breed openstaan. Het moest duidelijk zijn dat hij het vierde aanbod niks belooftte.

Toen ze weer thuiskwamen, was een gemeentewerker op nummer 51 bezig met het aanbrengen van een dievenlamp.

‘Die dingen trekken alleen maar dieven aan,’ zei Walter tegen de man. ‘Wilt u zo vriendelijk zijn het verpakkingsmateriaal hier niet te laten liggen? Het feit dat de wijk wordt afgebroken wil nog niet zeggen dat het hier een janboel moet worden.’

Nummer 51 was de hoekwoning aan hun einde van de straat. Walter wist niet meer precies wie daar had gewoond. Hij had wel de verhuiswagen gezien waar

de laatste dozen werden ingeladen. In de straat hingen inmiddels twaalf dievenlampen. Nettie kende de nummers uit haar hoofd. Ze noemde ze elke dag wel minstens één keer.

's Avonds, vanuit de keuken, deed het zicht op de helderwitte lampjes naast de voordeuren Walter denken aan een oud Bijbelverhaal. Iets met Jezus en pasgeboren jongetjes en kruisen op een muur of een deur.

Anderhalf jaar eerder was de brief op de mat geland. Een uitnodiging om deel te nemen aan een 'inspraaksessie met betrekking tot de wijkherstructurering'. Op een zaterdagochtend in augustus, er was een stormwaarschuwing van het KNMI geweest, had hij samen met Nettie in het zaaltje gezeten. Hij had geluisterd naar het geroezemoes en het geruststellende zoemen van de beamer. Koffie en thee waren ruim voorradig, net als de voorverpakte koekjes in krakerige plastic bakjes en pennen met het gemeentelogo en het logo van het project: WOONVISIE – EEN NIEUWE TOEKOMST.

Toen ze er kwamen wonen was het een buurt geweest van voornamelijk jonge gezinnen. Filippa en Toop hadden binnen twee dagen zo veel vriendjes en vriendinnetjes dat het Walter duizelde. In tegenstelling tot Nettie had hij het gauw opgegeven ze bij naam te leren kennen. Hij vond ook dat ze allemaal schrikbarend veel op elkaar leken: sprinkhanerige lijfjes, kleren die altijd te klein of te krap waren, hoge stemmen die bij het minste of geringste verontwaardigd omhoogschoten. Een zwerm spreuwen, altijd in een groep, ergens naartoe, ergens vandaan.